Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0821U102151

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 19-07-2021

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Хоменко Андрій Миколайович

2. Khomenko Andrii M.

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 091

Назва наукової спеціальності: Біологія. Біологія

Галузь / галузі знань:

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 15-07-2021

Спеціальність за освітою: 8.04010201 Біологія

Місце роботи здобувача: Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Код за ЄДРПОУ: 02071205

Місцезнаходження: майдан Свободи, буд. 4, м. Харків, Харківський р-н., Харківська обл., 61022, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): ДФ 26.153.01

Повне найменування юридичної особи: Інститут зоології ім. І. І. Шмальгаузена Національної академії наук України

Код за ЄДРПОУ: 05416975

Місцезнаходження: вул. Богдана Хмельницького, буд. 15, м. Київ, 01030, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Національна академія наук України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Код за ЄДРПОУ: 02071205

Місцезнаходження: майдан Свободи, буд. 4, м. Харків, Харківський р-н., Харківська обл., 61022, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації:

Коди тематичних рубрик: 34.33.15

Тема дисертації:

1. Таксономічна ревізія п’явок родини Erpobdellidae (Annelida, Clitellata, Hirudinida) Палеарктики: морфологія, філогенія і географічне поширення

2. Taxonomic revision of leeches of the family Erpobdellidae (Annelida, Clitellata, Hirudinida) of the Palaearctic: morphology, phylogeny and geographical distribution

Реферат/анотація:

1. Дисертаційна робота присвячена встановленню класифікації п’явок родини Erpobdellidae, насамперед палеарктичних її представників, та виявленню закономірностей морфологічної еволюції та географічного поширення. За останні двадцять років внаслідок накопичення нових даних було виявлено багато невідповідностей між філогенетичним положенням, морфологічними особливостями окремих таксонів та діагнозами родів, що в свою чергу зумовлює необхідність проведення таксономічної ревізії з максимальним охопленням таксонів, використанням сучасних філогенетичних методів і дотриманням принципів стабільності номенклатури, що і стало нашою метою. Для здійснення цієї мети нами було досліджено філогенетичну структуру родини Erpobdellidae, досліджено морфологічні особливості представників різних еволюційних ліній глоткових п’явок та описано закономірності їхнього географічного поширення. Наукова

новизна цієї роботи полягає в тому, що нами було визначено філогенетичну структуру родини Erpobdellidae. Було показано, що палеарктичні представники родів Erpobdella та Dina насправді не належать до тих саме еволюційних ліній, що і неарктичні представники цих родів, а склад родів Erpobdella, Dina, Mooreobdella та Nephelopsis потребує перегляду. Варто зазначити, що представники різних еволюційних ліній обмежені в своєму поширенні Палеарктикою або Неарктикою, що суперечить попереднім уявленням. Також результати філогенетичного аналізу вказують на те, що види роду Trocheta належать до двох еволюційних ліній, одна з яких відповідає роду Trocheta, а інша – Blanchardia, який було синонімізовано більш ніж вісімдесят років тому. За допомогою методів делімітації видів було продемонстровано значне видове різноманіття глоткових п'явок Західної Палеарктики, насамперед серед кавказьких представників родів Trocheta і Dina. Встановлено, що різні типи кільчастості виникали в різних еволюційних лініях глоткових п'явок незалежно. Теоретичне значення роботи визначається в тому, що на основі молекулярно-філогенетичних, а також морфологічних і біогеографічних даних було переглянуто систематику родини Erpobdellidae на рівні родів. На основі цих даних було запропоновано ереглянути склад родів Erpobdella, Dina, Trocheta, Mooreobdella та Nephelopsis. У роботі було виявлено закономірності поширення глоткових п'явок і продемонстровано криптичне різноманіття глоткових п'явок Кавказу. Було досліджено систематичну значущість ознак зовнішньої та внутрішньої морфології. Крім того, було доопрацьовано стандарт опису глоткових п'явок і вдосконалено методику розтину. Під час цього дослідження було підібрано генетичні маркери, які найкраще відображають еволюційну історію глоткових п'явок у різних масштабах.

2. The dissertation is devoted to the establishment of the classification of leeches of the family Erpobdellidae, primarily its Palearctic members, and to the determination of patterns of morphological evolution and geographical distribution. Over the past twenty years, the accumulation of new data has led to revealing many inconsistencies between phylogenetic positions and morphological features of individual taxa and diagnoses of genera, which in turn necessitates a taxonomic revision with maximum coverage of taxa, using modern phylogenetic methods and taking into account the principle of stability, which became our goal. To achieve this goal, we studied the phylogenetic structure of the family Erpobdellidae, the morphological features of representatives of different evolutionary linages of erpobdellid leeches and described the patterns of their geographical distribution. The scientific novelty of this work is that we determined the phylogenetic structure of the family Erpobdellidae. It was shown that the Palearctic members of the genera Erpobdella and Dina do not actually belong to the same evolutionary lines as the Nearctic members of these genera, and the composition of the genera Erpobdella, Dina, Mooreobdella and Nephelopsis needs to be revised. It should be noted that the representatives of different evolutionary lineages are limited in their distribution by the Palearctic or the Nearctic, which contradicts previous views. Also, the results of phylogenetic analysis indicate that the species of the genus Trocheta belong to two evolutionary lineages, one of which corresponds to the genus Trocheta, and the other, Blanchardia, was synonymized more than eighty years ago. Species delimitation demonstrated significant species diversity of erpobdellids in the Western Palearctic, especially among Caucasian members of the genera Trocheta and Dina. Different types of annulation was found to occur in different evolutionary lineages of erpobdellids independently. The theoretical significance of the work is determined by the fact that on the basis of molecular-phylogenetic, as well as morphological and biogeographical data, the taxonomy of the family Erpobdellidae at the level of genera was revised. Based on these data, it was proposed to review the composition of the genera Erpobdella, Dina, Trocheta, Mooreobdella and Nephelopsis. The paper revealed the patterns of distribution of erpobdellids and demonstrated the cryptic diversity of erpobdellid leeches in the Caucasus. The systematic significance of features of external and internal morphology was investigated. In add ition, the standard for describing erpobdellid leeches was revised and the dissection technique was improved. During this research, genetic markers were selected that best reflect the evolutionary history of erpobdellid leeches at different scales.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки:

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності:

Підсумки дослідження:

Публікації:

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації:

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Утєвський Сергій Юрійович
2. Utievskyi Serhii Y.

Кваліфікація: д. б. н., 03.00.08

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Мартинов Олександр Володимирович
2. Martynov Oleksandr V.

Кваліфікація: к. б. н., 03.00.24

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Уваєва Олена Іванівна

2. Uvaieva Olena I.

Кваліфікація: д. б. н., 03.00.17

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Гумовський Олексій Васильович

2. Gumovsky Oleksiy Vasyliovych

Кваліфікація: д.б.н., 03.00.24, 03.00.24

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Кузьмін Юрій Ігорович

2. Kuzmin Yuriy I

Кваліфікація: д. б. н., 03.00.25

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові голови ради	Аністратенко Віталій В'ячеславович
Власне Прізвище Ім'я По-батькові головуючого на засіданні	Аністратенко Віталій В'ячеславович
Відповідальний за підготовку облікових документів	
Реєстратор	

Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є відповідальним за реєстрацію наукової діяльності

Юрченко Т.А.